

ר. מייטלבוים

על הפרק

הסיכונים

אנו בולנו לכאן כדי לברך והתקביל את פניה של הגב
נגסי קיסניג'ר בביתו הראשון בישראל, מה גולת היתח והשתנו כאשר גילינו שגם מבית-המדינה התולדת אליה — בדברים אלה מתח שר-התח, א. אבן, את דברי ברכו לתנור קיסניג'ר וממיתו, שעה שידר מן המושב בלוד אחי בקיור באחור, היו אלה, כמובן, דברי גמול, שנאמרו בהתנוד דל לכבוד אשתו הטרית של שר-התח והאמריקאי, אבל, אילו ניתן לבחון את המחשבות האמיתיות של שר-התח א. אבן ושל חבריו בממשלה, כי אז היה בודאי מתברר, שהוא היה מקדיח כי נגסי קיסניג'ר חבוב לביקור בישראל לבדה. זאת למרות העובדה הטרטאלית, ששר-התח והאמריקאי ערך את ביקורו, הן בישראל והן אצל שכנותיה, על פי ההומנה הטרטאלית של הממשלה.

המאם ניתנה להאמר, שהחשבים בין ואשינגטון לירושלים מתחילים להתקשר, הביטוי חבולט ומסכאב לכך היתה התפרסות הנציג האמריקאי במפעל-הבסטון לחלטה ומכנה את ישראל בשל פעולתה בלבנון, בלי להזכיר את הטבה בקריית-שלמה, הנכונה זו עוררת בקרב ראהג בירושלים והגדרת עיר א. אבן, כחיון ומרד במשפטו המסורתי והמדיני, היה לרוב, כי מדובר במהלך אמריקאי מרד שעה משהו לנו הערבי ונעשה על השבון ישראל, אחריה, אשר העליהם הטרטונים לבצע מרצוה עמוקה אל תוך העולם הערבי, העליהם לבצר את השניטרים האלה שנוצרו בכל מידר, והשאלה הנשאלת היא, האם אין כאן תחלול של אחוז חיון ידוע, שהנחיל כבר אכזבות כה רבות לממשלת ישראל בעבר מן היחסים עם ממשלות מערב שונות, אשר היו גם, בנבי-היח, וגם, מקלט ליום סגרירי...

אמריים, כי בשיתות עם נציגי הממשלה, שחיו די קשות, לא בטו שר-התח והאמריקאי לשון של לחץ גלוי. הוא רק חזר והציג בפני ביי-שיו הישראליים את האולטרנטיבות הצפויות: או הצלתה שליתוחו הנכונה בהשגת הסכם-התפרדה עם סוריה או כשלון השיתות, אשר יוליכו להתפרת מלחמת-החולשה והמיתכה למלחמה בקנה-מידה של ממש בצפון, והן סכנה של מעורבות סובייטית חלבת וגדלה וגם כל התשלכות של התפתחות זו בצפון על המצב בדרום. הפרספקטיבה איננה מריגבה כלל ועיקר והצרה הייתה שנציגי ישראל לא יכלו להחיש את סבירותה.

אין פסק, כי עמדתם של שליטי סוריה היא חגרים חמפרים
במצב של סכנה המלחמה, סוריה איננה משלימה עם קיום ישראל — זו עובדה. ולכאורה, חוסר עם סוריה נראה בלתי-אפשרי, נוסף על כך, ברמת-הגולן אין מרחב ומקור כה גדולים כפי שקיימים בשטחי סיני, על כן חזירות, בזירה מדיקדק של ההנהגה, התנאים והקיום היא מחייבת המציאות מצד ישראל, יחד עם זאת, קיים מצב מאד לא נעים לסוריה, שצחיל בכלי ואת קרוב לכירתה.

דומה, כי קיסניג'ר מועל על פי נתונים אובייקטיביים אלה נעמט לבצע אחת כי להתגבר על השער הגדול הקיים בעמדת הצדדים, גם נעניין של חזירות הכוחות ולא-כל-שכן בעניינים אחרים של חוסר חבולל מלע המולדת והאן קו המסדה. ובאופן יותר ממש, השאלה ביד מל ימיו קנייטרת הממשלטים טביבה וכן מוצגי חזרמה?

גם כאן, מועל שר-התח והאמריקאי לפי שיתוח, הוא מנסה, בשלב הראשון של סיכוכי בין בירות האזור, לקרב את עמדות הצדדים בנושאים "קלים" יחסית ורק בשלב האחרון לתקוף את הכערה העיקרית, על כן דן הוא עם הסורים בשאלות כגון חלמנת השבויים וחוזרת מסינים לאזור רמת-הגולן, רחוב אזור החיץ שיווצר במסגרת הסכם-התפרדה והמקרים של כוחות הארים בתוכו, גחל רצועת היחול של שגי הצדדים, הכלים שמתח ושאוור היתה לחתום ברצועת היחול אלה, יתו עם זאת, הוא מבקש להרגיע את האווירה עיי המסקת פעולות האביה, הוא לא ביקש ממשק תכונה מיוחדת על המסקת מעשי האביה בגולן, אלא אמר להם: עשו זאת בלי שום תכונה... אם עלת חזיר בידו — זאת ברע כשה כמה ימים, בקבולתי תגיע לבירת סוריה גם שר-התח והסובייט, א. גרומיקו, בידר, שהגיש חקירות בטרט-הגולן או חלמנתה של מלחמת-התחשת מעבר לגביתת יתו בבויגה ביד לקטום, הן לכוננת הסובייטים והן לכוננת הסורים.

על רקע זה שוקל שר-התח והאמריקאי אתגוריה של כמה שבועות בשיתות לראות סוף שבוע זה, כדי לראות כיצד יתגבר יתר רוב בחתום זה ושל פעולות האביה, ורק אחרי-כך יעסק בשאלה המכרחה: מה יצונו היתה קו המסדה וכיצד יושלכ הסכם והאחרון במסגרת הסכם הכללי והמשי, מה הם סיכוכי, להצלתה? אנשי מלחמה של קיסניג'ר הגדירו אותם

בשלב זה כסיכוכים של המשיים אחוז. ישראל וסוריה נמצאות גם בטוח של מרים וגם בטוח של תוחמים...

בשובו ממשק לא יכול היה שר-התח והאמריקאי להביא שום בשורה לירושלים, אמילו לא הכטחה סורית שאכן, הספקת-האש תבוצר, בשובו למשק לסיכוכ נוסף לא יכול היה להביא שום תחלולת ישראלית חדשה, בשיבת הממשלה, שנערכה בירושלים בראשית השבוע, לא תחלול דבר, מסתבר, כי ההנהגות הסורים גרמה למגמות של הקטחה בעמדת הממשלה, שגם קודם לכן לא הצטיינה בגמישות יתירה.

אבל, בעוד שבשטח נשאר המצב חיקר, הרי בחתום יחסי ארה"ב-סוריה, היתה המשרה של הקרה — כדברי קיסניג'ר עצמו, הניסוף בוצע-היטוע דרבת לסוריה (מענק של 100 מיליון דולר) הביא לקבלת-מנים ומה לשר-התח והאמריקאי גם בדמשק...

אן המקום דומר משהו עד העמדה הסובייטית. באופן
מרוכסלי, מעמדה של ברו"ם במורחית נחשדע דווקא בעקבות מלחמת יום-הכיפורים. הדברים אמורים קודם-כול בייחסים בין מוסקבה וקאחיר, הנמצאים בשפל המדרגה, כפי שלא נמצאו מאז תחלת הששפות הסובייטית המתשטת בעולם הערבי לפני קרוב ל-20 שנה. מצב-הנציגים היעזו ליד כך, שבביקורו האחרון של קיסניג'ר בקאחיר נדון נושא אספקת הנשק האמריקאי למצרים. סאדאת מהמר באופן גלוי על חקלף האמריקאי, לאחר שהשתכנע כי הקו הסובייטי לא יביא את תחזרת סיני למצרים, על כן נפתח שטרי מצרים לרווחה בפני חתון המערבי, שצריך לסייע בשיקומה של העלת-סדאן ולכלכלת מצרים בכלל. מסתבר, כי לא עוזר רכבות האוויר ולא מליאודי הרובלים, שאורחים סובייטיים נאלצו לוותר עליהם לטובת, האחים הערביים, במוסקבה מדברים גלויים על כפיות הטובה של קאחיר.

הדברים ניצפו מראש, שכן, עיי גישתה התי-צדדית השמיטת ברו"ם מידה את מיגוון האמצעים הדיפלומטיים והימרינה את עצמה כך, שהיא יכולה להפעיל רק את הכוח והגם, שמבטוליו ברורות אם אין רוצים להכניס את העולם להבערה גלובלית חדשה.

ואכן, למרות הקליקים והתוצאות, ברו"ם שוכ משתתפת בחזית העשון במשק זה של כוח, זאת במסדה להשיג יתר שיתוף בהסדרים במורה החיכוך ולכלום את התהליך של אובדן עמדותיה, וכפי שהידידות בין מוסקבה לקאחיר היא בשפל המדרגה, רק הידידות בין מוסקבה ומשק היא עתה בשיאה. באופן כיוון מועל גם ה, מל"רית תלוט, המתפתח בין ברו"ם ובין הארגונים העלשתינאיים, ובמיוחד ארגונו של ערפאת, היעזו חזרים ליד כך, שבשבועות הסובייטי, ומגים חדשים נאמר על הטבה בקריית-שלמה, כי מדובר ב,מכצע, שבוצע עיי פרטיננים מלשתינאיים בעומק(1) השטח הישראלי... שעה שעמולת צחיל בדרום לבנון, שבאה בחגובה על כך, היתה, כמובן, התחנפלות מוויינת של שדרים ישראלים על אוכלוסייה שלהם... נראה, שסוריה והמפלשתינאים משמשים עתה אמצעי לבר"ם לשבש את תחלולים האמריקאים באזורנו, גם במור של שפיות רמים... קטנה.

בארץ, כיצד מגיבים בארץ עד מצב מסוכן זה?
חוגי הימין ואף חוגים מסויימים במפלגת-העבודה מנסים ליצור אוירה היסטורית מסביב למרים על חסרת הכוחות, בגין הקדים את שובו מארה"ב, כדי, להזעיק את העם, כמה חביר-כנסת ממפלגת-העבודה וקלש ועד למען רמת-הגולן, היסטוריה זו, בה היצר רב מן השכל, אינה יכולה לבשר טובות לישראל, על כן חובה לבלום אותה בעזרת באיבה, היעזו גם חומן שהממשלה לא תחבול את ידיה בהתחייבויות, שבסופו-של-דבר לא תוכל לעמוד במימושן, עלית להכריו בלגרי, כלפי מנים וכלפי יתח, כי בנאנים מליטיים מוגדרים ובהסדרים בסחונים נאותים נדחה מוכנים גם לסגונה, בשלב הבא, כמה מן התחנוליות ברמת-הגולן, כראו למכר, כי האווירה של, לא גוון בשום תנאי, וזיה לה חלק חשוב מאד במחולל המדינה של, מלמנת יום-הכיפורים, אחו חלקים והשוכים מאד במחולל שהתרחש לפני המלמנה האחרונה ובהמלכה — התמיישבים בגולן חשו זאת שירות — הוא שלא כל מי שצועק, "לא ננווד מן השטחים שנשעו לשיקוח, הוא גם דואר למתח.

צריך לדעת על מה לעמוד ועל מה לוותר, גמישות איננה סימן של חולשה, כפי שגם עקשנות איננה סימן של חוזק, בין כל הסיכוכים, התחול רצויים הם סיכוכי המלחמה.

שולם P.P.
הל-היח-ש
The-Artist-Yale
40

קובץ השם

מסעי קיסניג'ר נפילתו של בראנדט סיכויי רבין

17

1974

מסעי קיסניג'ר

המחבר: יצחק רבין

המחבר: יצחק רבין

מקור: פת האל

מולקד

א. פעיל: להדוף את נסיונות ה"ליכוד" לטרפז

יש לאפשר לחי"כ מאיר פעיל לסיים את דבריו.

ל"קדושת" חקו הסגול ערך ה"ליכוד" את הקרב המרמטקני עם פתיחת מושב חקיקת של הכנסת ב-7 במאי, ורק"ח הצטרפה לקרב זה בטענה היא ל"קדושת" חקו בצפון שמלמני מלחמת-ששת הימים, חקו שהסורים ניצלו את עמדותיהם בו להתקפות שיטתיות על קיבוצים בחולה ובאזור דן. חיה זה דיון סוער, כאשר השמאל בבית נאלי לאיים על דוברי ה"ליכוד" שלא ינתנו להם לדבר אם יפריעו באורח שיטתי לדברי סגן ראש-הממשלה י. אלון וח"כ מאיר פעיל מ"מוקד".

בשם המוסר...

וכך טען מנהיג ה"ליכוד", מנחם בגין: "חובתי להודיע לכנסת, כי אם לא תיתן צו מרמטקני מהמים היום, על ידי החלת לקיים דיון ועל ידי קבלת סיכום, יצא מחר ד"ר קיסניגר לרמקש ועל דעת הממשלה של מדינת ישראל יבוא לסורים מפה להפרידה כוחות, ושגור מוז ששר-הבטחון הביא לו להאשינוטן לפני מספר שבועות בלבד, תוכללל נטיבה מעבר לקו ה-סגל: הריב בכנסת סירב להיענות ל-חבועתו של מנחם בגין והחברר שלא קרה כל אסון.

עוד טען מנהיג ה"ליכוד", שניחום את עמדתם, ויש גם בעיה קונסטי-טוציונית: אחת אחרי תחפוטות, אחת לא יכולים לעשות צעד זה — אני לא מדבר על תצעים המורמלים, אלא מבחינת המוסר הציבורי — על דעת צעקבם.

סגן ראש-הממשלה, יגאל אלון, השיב ב"שאלה הקונסטיטוציונית": "הטיעון והקושי, כביכול, או אפילו המוסרי, כלשונו של ח"כ בגין, שאין לממשלה לתפסרת סמכות לפעול במלוא סמכו-יותיה — הוא מופרך מעיקרו, במדינה אשר בה דווקא תחוקה — על פי חוק יסודי — הממשלה — מחייבת את ה-ממשלה להמשיך ולבחון עד אשר תתקם ממשלה חדשה; במדינה אשר בה נ-תנים 42 יום למועד להרכיב ממשלה עד אשר חוצג בסני הנשיא והכנסת; במדינה אשר בה קרע חוק יסודי: ה-כנסת, שאין ניתן לערוך בחירות כל-ליות לכנסת לפני שחולפים כמאה ימים מיום סיום החלטת על עריכת בחירות מוקדמות — במדינה כזאת אי-אפשר כלל להעלות על הדעת, שייגרע מס-ביווחיה של הממשלה לעסק בכל החוקים המופקדים בידיה, שאם לא כן, תרי האיצטרים החיוניים של ה-מדינה היו נזקקים.

ועוד אמר אלון: "כבר היו דברים מעולם. המרים על הפרדת הכוחות עם מצרים החקיקים טרם הרכבה הממשלה החדשה, ועל כן טרם זכתה באמון הכנסת. מבחינת מעמדה החקיקי, נמצאת הממשלה דוידים במצב דומה לזה של הממשלה דאז, כאשר היא תגיע להס-כב הפרדת הכוחות עם מצרים, הסכם שאשר ברוב של 72 קולות בכנסת, ו-רק לאחר אישורו — הוא נכנס לתוקפו. כך בדיק נגלה גם העם, אם וכאשר נגיע לאפשרות של חתימה על הסכם הפרדת כוחות עם סוריה."

תעודת אמר אלון: "כבר היו דברים מעולם. המרים על הפרדת הכוחות עם מצרים החקיקים טרם הרכבה הממשלה החדשה, ועל כן טרם זכתה באמון הכנסת. מבחינת מעמדה החקיקי, נמצאת הממשלה דוידים במצב דומה לזה של הממשלה דאז, כאשר היא תגיע להס-כב הפרדת הכוחות עם מצרים, הסכם שאשר ברוב של 72 קולות בכנסת, ו-רק לאחר אישורו — הוא נכנס לתוקפו. כך בדיק נגלה גם העם, אם וכאשר נגיע לאפשרות של חתימה על הסכם הפרדת כוחות עם סוריה."

5 נקודות במדיניות הממשלה

אלון ב-5 הנקודות הבאות: א. חתימה על הסכם הפרדת הכוחות, אם יתאפשר, לביסוס ממשל של הפסקת-האש וליצירת תנאים נוחים יותר לקידום הפעילות המדינית למען השלום; ב. קביעת אזור החיץ ושינוי התווי שיחייבו מכו, אפילו אם קור-אים לזה נטיבה, לא יפגעו במערך הת-נח של צה"ל; ג. הבטחת קיומם, בט-חובם השוטף והתפתחותם של כל הי-שובים ברמת-הגולן, ישובים תראיים למלא הערכתנו והוקרתנו, במלחמה-ששת-הימים השיל צה"ל לרמת-הג-ולן לא כדי לזכות בשטח נוסף להקמת ישובים.

יגאל הורוביץ (ה"ליכוד"): "להגיע לגיבל דרוו, שכחת? אלו: אבל אני מקיימים שרשרת של ישובים, כדי שישמשו אב-צני במאבקו המדיני על קביעת גבו-לוח בני-הגנה לישראל, וכדי שישולבו במערכת ההגנה המרחבית, ד. להסכם דרוש כדי לסכל מיומנות של גורמים שונים מחוץ לאזור ובאזור עצמו, ואני מציע לכל חברי הכנסת, לרבות ח"כ בגין, לא להקל ראש בגורמים ביג-לאומיים בעולם ובאזור; ה. יש בהס-כב כזה, אם יושג, גם כדי לחזק ידיהם של הגורמים הקונסטרקטיביים יותר בעולם הערבי וכדי לערער את הקרקע המוצקה תחת רגלי הקיצוניים בעולם זה.

ואחרון אחרון: הסכם כזה, אם וכא-שר יושג והודות למאמציו הבלתי-גל-אים של מוכי-המדינה האמריקאי, ו-אשר יעלה בקנה אחד עם מדיניותה של ארה"ב והותחת לשלום ולשיפור מעמדה באזור תוך השטת עזרה כל-חי-מוסק לתתפתחות ולחיקוקה של ישראל, הסכם כזה יש בו כדי לקדם בצעד נוסף את מערכת היחסים חד-צדדיים בין ארה"ב לישראל, מערכת יחסים שעמדה במבחן הודות למדי-ניות של ממשלת ישראל.

וסים: אלון את הסיכויים להשגת הסכם, כפי שרואה אותם הממשלה: "חברי הכנסת, אם כי נתגלו סיכויים, אינני יכול להתחייב שמאמציו העם יוכתרו בהצלחה. עיקשותו של שכנו בצפון-מזר, עיקשותו שלא לטבחה העם הסורי, מוכרת לנו היטב, גם אם העם לא יושג השג, יעשה מאמצים נוספים בעתיד, וזאת כדי שידעו למחות אורחי ישראל וחילי צה"ל, כי ממשלתם אי-

יגאל הורוביץ (ה"ליכוד"): אחת ור-צה לשלם בשביל להוציא אותם? חיים לנדאו (ה"ליכוד"): כמה אתה מוכן לסחור? אני חושב שאתה מוכן כבר לסחור בכול, אין גבול למסחר בארץ-ישראל, אתה מדבר להיסטוריון, בודאי.

קטוב נוף (ה"ליכוד"): מכונות המרת דם — זו האסוציאציה שלך. שלום. יש לעסוק בכל הצינוורות האס-

את המו"ח

שרים, הם מצהירים הצהרות — גם אחרי צריכים להצהיר הצהרות, הם יביאו 3,000 איש לעצרת — אנחנו צריכים להביא 10,000. אסור לחת להם לעבור.

הצעתו של ח"כ פעיל להסיר את הנשוא מסדר-היום נפלה, אמנם, ב-76 קולות (ה"ליכוד", המפד"ל וחלק מן ה"מערך" נגד 4 קולות מ. פעיל ו-רק"ח, אך יש לציין ש-15 חברי כנסת ממ"מ ומח"מ, מער"ר נמנעו מהצבעה.

נזק למו"ח

קדם לדיון על הצעת ה"ליכוד" הייתה בהצעת רק"ח, שנוקמה ע"י ח"כ מ. וילנר, דובר רק"ח החליט לעזור לשר-החוץ הסובייטי, א. גרומיקו, שנגש באותו יום עם קיסניגר בקפריסין.

פנישה גרומיקו-קיסניגר היום ב-קפריסין יכולה לתרום מבחינת המורח החיכוך ליציאה מן המבוי הסתום, ל-החזרת הסכם להפרידת כוחות בין י-ש-ראל לבין סוריה, להפסקת שפיכות-הדמים, מפריעים לכך תכסיס מוכיר-המדינה האמריקאי מר קיסניגר, ה-מכונים לסחוט ויתורים פוליטיים ב-מדיניות-החוץ של המדינות הערביות על-ידי הארכת המצב של לא שלום ולא מלחמה, אילו ארצות-הברית היחה באמת מעוניינת בהחזרת כינון השלום היחה ממשלת ישראל מזמן מפסיקה אף היא את תכסיס הקשחה וההשהיה — נאום דובר רק"ח.

א. גרומיקו, התגבר, כנראה, בלי עו-רת וילנר על, "תכסיס קיסניגר" וספק רב, כמובן, אם עזרה זו הייתה נחוצה לו. אילו יכול היה וילנר לעזור לשר-החוץ הסובייטי לשקם את ההשפעה הסובייטית במצרים, שרק"ח הכריזה עליה כמדינה שעלתה על דרך סוציא-ליסטית, היה זה דבר מעיל יותר לשר הסובייטי... בכל אופן, העלאתו בטומני של נשוא המרים על הפרדת הכוחות, על-ידי בגין וילנר, שעה שהמרים הוא בעיצומם והסובייטיות יכולה רק לחזק לו, וזאת דבר חסר אחריות לאומית.

סגן ראש-הממשלה יגאל אלון, שה-שיב בקצרה לדברי וילנר, אמר בין ה-חר: "לא חבינוני מדיע נטפל חח"כ וילנר דווקא אל שר-החוץ ש למ-שלת ארצות-הברית, הנחשב על-ידי מקוריו וגם על-ידי מבקריו, כאדיכיל העבנת בין ארצות-הברית לברית-המו-עצות. נראה שחח"כ וילנר לא עורכן מספיק בכל הנוגע לדאגותיה של מוס-קבת מפני אלח שרועים לשקם את ה-יחסים בין מורח ומערב."

עמדתו של נציג, "מוקד" הייתה, כא-מור, שאין לדון לא בהצעת ה"ליכוד" ולא בהצעת רק"ח. יש לציין גם שבגין וילנר דיברו בסיוגון דומה הן על קי-המשא-ומתן המולטי שלמך, והן על הפרדת הכוחות בצפון.

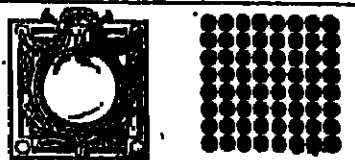
ההסעיף האחרון: הגיע הזמן — ו-אני מונה בזה לחברים בסיעת ה"מע-ר", כי עם הליכוד זה, ארזים געזא-רשענע געלט" (כסף מבזבזו לריק) — הגיע הזמן, שחברים מסיעת ה"מערך" וחברים במפלגה החדית-לאומית שרע-יון ארץ-ישראל הסוביאליסטית תעוב-דת חשוב להם, ייאבקו בכל הדרכים האפשריות בנסיונות שעושה ה"ליכוד" בימים האחרונים לטרפד את מהלכי המשא-ומתן המולטי שלמך.

ההסעיף האחרון: הגיע הזמן — ו-אני מונה בזה לחברים בסיעת ה"מע-ר", כי עם הליכוד זה, ארזים געזא-רשענע געלט" (כסף מבזבזו לריק) — הגיע הזמן, שחברים מסיעת ה"מערך" וחברים במפלגה החדית-לאומית שרע-יון ארץ-ישראל הסוביאליסטית תעוב-דת חשוב להם, ייאבקו בכל הדרכים האפשריות בנסיונות שעושה ה"ליכוד" בימים האחרונים לטרפד את מהלכי המשא-ומתן המולטי שלמך.

ההסעיף האחרון: הגיע הזמן — ו-אני מונה בזה לחברים בסיעת ה"מע-ר", כי עם הליכוד זה, ארזים געזא-רשענע געלט" (כסף מבזבזו לריק) — הגיע הזמן, שחברים מסיעת ה"מערך" וחברים במפלגה החדית-לאומית שרע-יון ארץ-ישראל הסוביאליסטית תעוב-דת חשוב להם, ייאבקו בכל הדרכים האפשריות בנסיונות שעושה ה"ליכוד" בימים האחרונים לטרפד את מהלכי המשא-ומתן המולטי שלמך.

ממראות הפגנת 1 במאי של "מוקד"

שלמה טנאי / אברהם שלונסקי - שנה בלעדיו

דברים בעצרת שלונסקי מטעם
אגודת הסופרים העבריים ביום
9.5.74

בית ומתחילה לטלטל עצים ושיחים לכיוון
החדש. מי שהיה ער לחיי רוח - הרגיש מיד
אין שלונסקי בבואו משנה את כיוון הרוח
ומתחיל לטלטל את הספרות לכיוון אחר,
כיוון חדש.

יש נטייה, ויש מקום לחלוקות שונות של
טבעי האדם וטבעי היצירה. לפי אחת מהן
מתחלק טבע האדם לשני סעיפים ראשיים:
סעיף הרגש וסעיף ההגיון, או במקביל -
ההתלהבות וקור-הרוח, ועל רקע זה ניתן
לחבין, בחלקה, את התופעה של חסידות
ומתנגדות ביהדות. החסיד - נחשב אש
הרגש, ההתלהבות, הגוברת על ספקות
ויאוש, המתנגד - אש ההגיון וקור-הרוח.
שלונסקי לפי חלוקה פשוטית זו שיד
בוודאי לסוג המתנגד. לא רק בעצם טבע
המדר שב, אלא ביסוד השכלתני החריף,
שבכל מהותו וביצירתו. אבל, זוהי חלוקה
פשוטית, במיוחד לגבי תופעה מורכבת
כשלונסקי.

כי הוא חי ויצר, ולא יחיד, בסתירה פני
מית עמוקה, אולי אופיינית לכן תקופתו,
שאצלו, בתוך-תוכו קם לכל רגש - אנטי-
רגש ולכל שמץ תקווה - ספק ולכל התלה-
בות - צינת-חידעה. במובן זה היה בשלונסקי
קי מתנגד חזק, לכל התלהבות שלו קם מתנגד
בתוכו, לכל רגש - מחשבה חוקרת. אבל
הוא חפץ סתירה זו, חוסר הרמוניה זה, לכוון,
שממנו נבנו כתביו. איך כתב:

"שיח עם עצמי, -
עם חרבה קריאות ביניים".

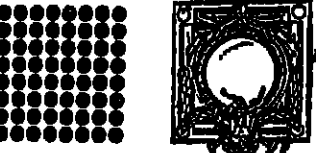
מספרים על שני אמנים שאמרו עליהם:
האחד יוצר מה שהוא רוצה, והאחר יוצר
מה שהוא יכול, שלונסקי היה שייך לסוג
הראשון. הוא יצר בקטגוריה של שליטה, של
דומיננטיות, של כוח מדבר. הוא לא נישא
על גלים, הוא חטבע חותם.

ואין הדברים אמורים רק ביצירתו, אלא
גם בהווייתו הציבורית. יש לנו סופרים גדור
לם בדורו, ולא כל אחד מהם היה איש
הסמכות. שלונסקי ביקש לטול סמכות, ונטל
סמכות בספרות. במובן זה היה מן המעטים
שנטלו אחריות, ושזכו שעניקו להם בתמורה
הכרה בסמכות.

עוד קו אחד, לסיים:
בעוד, שכאמור, כבר בשלבי יצירתו הרא-
שונים נראתה קיסרותו במלוא קומתה, אי

רונת לנד

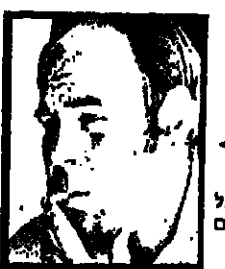
אני רוצה
עיר צינקה עקודות קשר
ושגלי עצמות קבוקים משוכים קצותיק
חזקתים קאור קשקש רבועים רבועים
ושקעתיקם חזקכות קשקש
ושקעתיקם קשקת קשקת
אני רוצה
עיר צינקה חלכות של הים קפוד קשה
אני רוצה עיר רגלים חלכות של הים.

דוד סלה

סרט נהדר

לאן נעלם דניאל ווקס?
הסרט ובימוי - אברהם חמני;
מוזיקה - אריאל זילברג;
משתתפים: ליאור יוני, אמנון מס-
קין, מיכאל ליפקין;
עריכה - ג'אקו ארליך;
צלום - אמנון סולומון.

אמנון מסקין - דניאל
וסקין אחריו מופיעים
כולם לאן נעלם?

ליאור יוני
חורר ארצה לחפש
אחר טריון, ומצא
את דניאל וקס ה-
מאכזב.

שהסרט היה מוגה זמן רב ללא בית-קולנוע שיסכים
להציג, ות שבעת הפעלות של כתבה זו בדיוק לא יוקרן
עוד בקולנוע הורדון בתל-אביב, זה שחלה בול מן הקול
מסחם בו נכמה לקצת, פטולת - כל זה אינו צריך
להתייחס את אברהם חמני מלומדיו ולעשות קולנוע.
כי הוא אינו רק מבאי משלוח הרגש, כי אם גם יוצר שיש
לנו מה לומר לבני תקופתו ואחריו. המניע מתחזק עם
הבסיס אמנותי-ספרותי והאמנותי-הקומדיה וההצגה
הנבונה והאמנותית. וכלם בקצב הנכון ובפרסוריות
מבט מרשים ישראליים, לדבר ולהתנועע בדיוק כמו
שצריך בקולנוע. הוא מוחדר לחלוטין מפרשנות סטנים-
לבסיס, ומסגנון, ו"חכמה" וה"אחלה" הרובצת עדיין על
מרבית סרטי הקולנוע המוספיים בישראל. שבחים יש
להלך גם לשאר המשתתפים בסרט. לאמנון סולומון העל,
דניאל ווקס, ליאור יוני, ליפקין, מיכאל ליפקין (מיכאל)
קסם של ליאור יוני (שפיץ), מיכאל ליפקין (מיכאל)
ליפקין), אמנון אריקין (דניאל ווקס), ובעצם, כמעט
לכולם.

לחברנו פנחס גינוסר וליהודית,
לזוג הצעיר

שמחים במשפחתכם
עם חולדת הנכד-הבן
בית יקול-העם

ליהודית ופנחס גינוסר
ובני משפחתכם

מיטב האיחולים
לחולדת הנכד הראשון
עליזה וראול

לרינה ודורו
יהודית ופנחס

ברכות חמות
יאירה ויעקב

חבל על הכסף

דון ג'ואן 73 -
קולנוע "לימור" ת"א;
בימוי - רות' ואדיס;
משתתפים - ג'יניט ברדי, רובר
חסינין.

דון ג'ואן 73 מדגים לנו את התמורות האישיות
הסואליות של רות' ואדיס עם המיתוס הנצחי ורבי
הגלגולים של דון ג'ואן. אלא שכאן דון ג'ואן אינו
גבר כי אם אשה (ג'אן) והקורבנות אינם נשים כי אם
גברים, שלדעת ג'אן נמצאים בחזקתו של דניאל ווקס.
מות ואדיס מתחבך עד אין סוף בנטינוחיו להציב מן
בילים קולנועיים לכל תרומות המסורתיות החתרנות בול
גוליו הרבים של המיתוס וסך כל ההמרוגים האינטלקט-
אליים הוא מלוב ביהור.

שקוף מאד הוא הסיפון להחיות מיטוס אחר, שעבר
ומנו - המיתוס הקולנועי של ברייטס בארדו. במקרה
זה ניתן לומר: "אדיס נהן - ואדיס לקח", שכן,
בדיוק כפי שתעלה אותה במלמוניות לסמנת התחילה
הקולנועית, רק הוא מוריד אותה בפרט זה לדרגה של
כמעט ביון. במקום להציג את ברייטס בארדו השקופית
והחלטה יש דבר כזה - מציג הוא לפנינו עבודת
גמר באופור וליטוש, כל זאת בניסיון להחיות את
נעוריה של ברייטס הנדולה. התוצאה עצובה ועצומה, אנו
באים כמעט מבוכה, מה עוד שעבוד חלק גדול מקול
האדיס מתחבך ברייטס ע"ש רות' ואדיס. התחלוצה והקולנוע
לא רות' ואדיס עצמו מנסה שוב לקחת על כל חלקיהם
שהוא רגיל לטעות בהם. זה מכבר קנה לו שם של
פושט מרשים יפיעי. בדיוק זה השווייץ ל. גל, החדש
בצורה, וזהו חלק אינטגרלי ממנו. תוס נראים לנו כל
אמצעי הקולנועיים כאבסורדיזם. זה פשוט אינו מופע
עליו. כמו אפורה הכבד של ברייטס בארדו, כמו חמרה
הנטיס של חלילית, כי גם האמצעים הקולנועיים, וחלילית,
הנצב, העריכה, והמסאורות המוגזמות, וחלילית-חזקת
והסאר נראים ריקים מוחין, מנוחלים ביוסורגות, משע
ממים. מהמחמ עומדת על לא דבר. אי אפשר שלא להגיד
את דון ג'ואן 73 כתופעה עצובה, שכן, צעוב לראות
אמנים שקבו עם בוכות עצמם, מתבזים בפומבי ומתאכז-
בים בכל כוחם לשאת זה בעצמם.

הפרשנות של דניאל ווקס לדמות דון ג'ואן ולמרכיב
המיתוס היא מפתה, וזהו פשוט מילה חסידית-חבבת
לחלוצה וחסיד-ירגשות וחומר המוגה לפניו. עקשנותו
לחצני בסרט מקבילים לכל מרכיב המיתוס בגלגולים
קומיים של המיתוס רק מסרבלת את מה שעשוי היה,
אולי, להתחבך כסיפור קולנועי מבדר. מי שאינו מכיר את
גלגוליו והספרותיים של המיתוס - אינו מבין מה קרה,
מי שכן מכיר - עומד מיד על חוסר האינטליגנציה
המניאסאלית שבאימץ הנשוא. ביקור, פשוט חבל על
הכסף.

ביקורת המבקרים

ואמח-המירה היכן היא? תולשכם של יוצרים
שנתססם לאופנה ומשעבדים לה סגנון יצירתם,
אשר שביקורת כבת, שאמח-המירה בידיה, עשויה
היות להגן עליהם מפני תולשכם. אך מי ערב שחם,
מבקרים עצמם, מחוסנים מפני האופנה ואינם
עשויים לשנות את חביבתם בהחמא לרוח-החום,
לחמסעל מבגדי-המלך החדשים ולמחוא כף דווקא
לחמא ומקוסקס, להגביר את יוקרתיהם: הביטו,
רוחא אני שאין בגי-תמחת רגילים מסוגלים לראות...
ולא נדחב את תדבור על דיני תרסטים, סור-
סיום וממריסיהם, שמידה רבה של סיאוב כבר דבקת
בגלימותיהם המכובדות. אילו בא חסר לגאול יוצר
מאלמוניהו ולמרסם יצירתו, או אילו עמדת למנחות
למשט יצירתו בעילום-שם-יצירתו וחת דיינה לפחות
כדון תוכנית של איריכלים, או פלאקאט של פרסומת,
הנשארת אלמונית עד לשעת בחירתה - והיני עונים
אמן אחרי משפטם. והרי מנגה ומרינה הוא אצלנו
שאין מבקרים אלא על המוגמר והמסורס והמקובל.
יש שהקים ראובן ב"שמעון מכתיר את שמעון-בן-
ראובן ולשנה הבאה שמעון-בן-ראובן את ראובן-
בן-שמעון, ולא בכדי כל מן פרס, שובל של ריגון
ויקטור כדון בעקבותיו.

"ביקורת חזית" - מדארייהא. אך צא ולמד
מה עוד נאמר באותו מקום ובאותו הקשר (ויקרא
י"ט):
...לא תקשו קוול במשפט... בצדק תשפוט עמי-
...הך... והכת תרפית את עמיתך ולא תישא עליו חמא...
לא תקום ולא תסור... את חוקותי תשמור...
ורק אחרי כל אלה: ביקורת חזית.

מורדכי אמיתי

הכזאני אל